

Élő műemlék

– Rekonstrukció, de hogyan?

KONFERENCIA

PESTI VIGADÓ, A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA SZÉKHÁZA

2018. SZEPTEMBER 6-7.

A Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata és Művészetelméleti Tagozata **tisztelettel meghívja** a műemlék kortárs építészeti kezelését, műemlék és kortárs építészet viszonyát vizsgáló konferenciájára.

Élő műemlék

– *Rekonstrukció, de hogyan?*

Időpont:

2018. szeptember 6–7.

Helyszín:

Pesti Vigadó, a Magyar Művészeti Akadémia székháza,

Makovecz terem

1051 Budapest, Vigadó tér 2.

A konferencián való részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

Előzetes regisztráció a Pesti Vigadó honlapján:

www.vigado.hu

Élő műemlék

– *Rekonstrukció, de hogyan?*

Az utóbbi tíz évben Magyarországon is gyakran zajlanak viták arról, hogyan nyúlhatnak az építészek és megrendelőik a műemléki épületekhez? Az MMA konferenciája a társadalmi és szakmai párbeszéd elmélyítését, az eltérő álláspontok higgadt kifejtését tűzi ki céljául. A műemléki szemlélet változásának korát kívánja bemutatni a gyakorló építészek megközelítésében, valamint a kérdés esztétikai és társadalmi háttérproblémáit elemezni az elméleti szakemberek segítségével.

Az UNESCO és az ICOMOS állásfoglalásaiban, chartáiban az utóbbi három évtizedben jól követhető a műemlék, a kulturális örökség, a történeti városi táj fogalmainak átalakulása, amely a társadalmi igények és a műemlékhez való viszony folyamatos változását jelzi.

Van-e köze a területén található, sajátuk tekintett, műemlékéhez egy helyi közösségnek, például egy önkormányzatnak, s lehet-e ezáltal köze saját múltjához? Milyen feltételek kellene ahhoz, hogy elfogadhatóvá váljon a rekonstrukció eddig elutasított megoldása egyes műemlék épületek, vagy együttesek használatában?

Bodonyi Csaba DLA építész

Műemlékvédelem és/vagy rekonstrukció

Aktuális dilemmák, kérdések

- 1.) Alapkérdés: Van-e az építészeti múltnak jövője?
- 2.) Mi a műemléki és építészeti szemléletben a „befejezett múlt” és a „folyamatos múlt” – nyelvtanból ismert fogalmainak, s azok különbségének értelmezése?
- 3.) Csak egy műemléki charta létezhet, vagy – a kortárs építészethez hasonlóan – több, párhuzamos szemlélet is élhet egymás mellett?
- 4.) Mi a műtárgyvédelem és az építészeti örökségvédelem közötti különbség? Nem lehet, hogy ma ez összemosott, nem differenciált, s sajátosabb, specifikusabb közelítésre lenne szükség?
- 5.) Nem lehetséges, hogy a műtárgyvédelem sajátja a „befejezett múlt”, míg az épített örökség a „folyamatos múlt” szemléleti kategóriát igényli? (A Mona Lisa képet nem folytatjuk, de egy több száz éves épület a változó hasznosítás miatt, a folytonosságot jeleníti meg, és igényli a jövőben.)
- 6.) Mi az óvatos, defenzív konzerválás és az evolutív (élő) szemlélet különbsége?
- 7.) A társadalom történetét tárgyi lenyomatként megjelenítő építészeti örökség sorsának meghatározásában lehet-e és milyen szava az öröklő társadalomnak, azaz állami, önkormányzati, magán- stb. tulajdonosoknak, vagy ez az eddig tapasztalt módon csak dogmatikus szabályokat követő szűk, elitista szakmai kör döntési kompetenciája lehet, ami erősen eltér az új épületek alkotó és építési gyakorlatától?
- 8.) Van-e, lehet-e a műemlékvédelemnek, rekonstrukciónak és a kortárs építésznek közös szakmai – szellemi alapja?
- 9.) A jövő nemzedékeinek történelmi tudatát, identitását mi erősíti, vagy inspirálja jobban; a romkonzerválás, vagy a hiteles rekonstrukció?
- 10.) A hitelességet továbbra is alapkérdésként tekintve, lehet-e a rekonstrukció hiteles is, vagy mindenképpen hamisításként minősíthető?
- 11.) Milyen a hiteles rekonstrukció? Egy kiválasztott időbeli állapot, vagy a történetileg hiteles elemek „montázsaként” előállítható történelmi állapotok megjelenítése?
- 12.) Általában mit kell védenünk, a műemlék épület, vagy városrész (!) egy-egy állapotát, vagy azt a szabad, kreatív és szerves folyamatot, mely még a szakmai hatóságok és charták születése előtt a jelenlegi, védettségre méltó értéket létrehozta? Nem a folyamat védettsége lenne egyben a természetes forrása a jövőbeli ismétlődő beavatkozások nyitottságának?
- 13.) Egy védett épület, vagy településrész rekonstrukciója, bővítése esetén az egyenrangúnak tekinthető modern építészeti irányzatokból lehet-e bármelyik preferált
 - az internacionalista modern? (ma preferált)
 - a regionális modern?
 - az organikus modern?
 irányzatok közül? Vagy a mai gyakorlattól eltérően, lehet bármelyik, hiszen közös bennük, hogy egyik sem stílusépítészet?
- 14.) A műemlék épület jövőjének, hasznosításának, rekonstrukciójának meghatározásában kié a meghatározó kompetencia:

„Hogy tartós legyen Egészed,
váltakoznak mind a részek.
Nem a megnyugvás a cél:
mind mozogjon, ami él.”

Weöres Sándor

- a régészé?
 - a művészettörténészé?
 - az építészé?
 - az építtetőé?
 - az üzemeltetőé?
 - a civil (városvédő) egyesületé?
- 15.) Általában mit kell védeni, rekonstruálni, megjeleníteni az ANYAGOT vagy a TERET – azaz a Szellemet?
 - 16.) Mire inspirálhatja építészeti gondolkodásunkat az a biológiai tény, azaz a természet „anyaghasználata”, hogy az emberi sejtek hét év alatt kicserélődnek, miközben a személyiség megmarad?
 - 17.) Mennyi időnek kell eltelnie egy műemlék épület katasztrófa, vagy időjárás általi (részesleges) pusztulásáig, s a szakmai szervek és hatóságok által még hitelesnek tartott rekonstrukció lehetősége között? Egy nap? Egy év? Több évszázad?
 - 18.) Mi az ún. „katasztrófa” egy épület leromlásában? A háborús találat, a természeti katasztrófa, tűzvész, vagy a gazdátlan elhanyagoltság miatti lassú leromlás? Azaz minden?
 - 19.) Milyen a viszonyunk, hogyan értelmezzük, s milyen tanulságok hordozói az általánosan elfogadottól eltérő, ismert rekonstrukciók példái: a 25 évenként átépített japán shinto szentélyek, a velencei harangtorony, az újjáépített Varsó központja, drezdai székesegyház, az athéni Attalosz Sztoa, a folyamatosan épített kölni dóm, és a barcelonai La Sagrada Familia, stb.?
 - 20.) Szabad-e hamisítani, adatok stb. nélkül rekonstruálni? Mi a megbízható adat: a kutatási lelet, a rajz, a történelmi leírás, a szájhagyomány?
 - 21.) Mi a véleménye a kompetens szakmai szervezeteknek arról a konkrét esetről, hogy egy mai építtető „hobbiként” egy több száz éves stílusépület másolatát építi meg teljes szabadsággal, szakmai-hatósági stb. engedélyekkel? Az „új” történetileg hamisított, s álrégivel kontroll nélkül helyettesíthető?
 - 22.) Mi a szakmai véleményünk a virtuális rekonstrukciókról, pld. a transzparens, vázas stb. térbeli megjelenítési formákról?
 - 23.) Milyen lehet a rekonstruált, vagy bővített műemlék belső tárgyi világa, belsőépítészete, iparművészeti és képzőművészeti felfogása, különösen az eredetitől eltérő hasznosítás esetén; kortárs? rekonstruált? egyedi? vásárolt bútorok és tárgyak?
 - 24.) Lehet-e a műemlék-konzerválást, v. -rekonstrukciót az új épületekkel azonos jogszabályi környezetben, mai normák, szabványok, kötelező technikai megoldások (hőszigetelés, tűzrendészet stb.) kötöttségei között (szakmailag, pénzügyileg, építési időben stb.) megvalósítani, vagy speciális feloldó jogszabályok és feltételrendszer szükséges a hitelesség és minőség érdekében?
 - 25.) Ki viseli az anyagi és erkölcsi felelősséget az életszerű hasznosítási, felújítási szándékok műemléki állásfoglalások miatti meghíúsulásáért, s az ebből adódó tervezőket, vállalkozókat, s magát a műemlékeket ért anyagi károkért, s azok további gazdátlanságáért és pusztulásáért? (A kár konkrét példák alapján sok milliárdosra becsülhető.)

Ezen gondolkoztam 2016 novemberében, válaszok reményében.

SZEPTEMBER 6. CSÜTÖRTÖK

Levezető elnökök:

SOLYMOSI-TARI EMŐKE, SULYOK MIKLÓS

- 09.30 – 09.40 FEKETE GYÖRGY Köszöntő
 09.40 – 09.50 BODONYI CSABA vitaindító írását felolvassa Sulyok Miklós
 09.50 – 10.10 CSÁGOLY FERENC
 A műemlékvédelem bizonytalanságai
 10.10 – 10.30 UJVÁRY GÁBOR
 Konstrukció, dekonstrukció, rekonstrukció.
 Történettudomány és örökségvédelem
 10.30 – 10.50 VÁRKONYI GÁBOR
 A történeti rekonstrukció – nyelvében él a tudomány?
- 10.50 – 11.10 *KÁVÉSZÜNET*
- 11.10 – 11.30 SULYOK MIKLÓS
 Műemlék: dokumentum vagy kulturális örökség?
 11.30 – 11.50 SZEKÉR GYÖRGY
 Az elméleti rekonstrukció, mint a műemléki helyreállítási koncepció alapja
 11.50 – 12.10 CSÉFALVAY GYULA, BOTOS JUDIT
 12.10 – 12.30 ROSTÁS LÁSZLÓ
- 12.30 – 13.30 *EBÉDSZÜNET*
- 13.30 – 13.50 RUDOLF MIHÁLY
 Mulasztás – Adalékok hegyi- és vízi várak régiségből vett és kortárs történetéhez
 13.50 – 14.10 SKARDELLI GYÖRGY
 Hol vár állott, most kőhalom...
 Morális kérdések az építészetben és a műemlékvédelemben
 14.10 – 14.30 LUKÁCS ZSÓFIA
 Felöltöztetett falak – csak zengő érc vagyok?
 Enteriórrekonstrukciók szerepe a letűnt korok épületeinek értelmezésében
 14.30 – 14.50 HORVÁTH JENŐ
 Örök emlékül – Füzér
- 14.50 – 15.20 *KÁVÉSZÜNET*
- 15.20 – 15.40 ROSTÁS PÉTER
 A Budavári Palota Szent István termének rekonstrukciója
 15.40 – 16.00 POTZNER FERENC
 Az új királyi lovarda újjáépítése
 16.00 – 16.20 VARGA-ÖTVÖS BÉLA
 Élő műemlék – értékgazdálkodás
 16.20 – 17.00 Kerekasztal-beszélgetés. Részt vevők: Dévényi Sándor, Horváth Jenő, Nagy Gergely (ICOMOS), Ujváry Gábor, moderátor: Sulyok Miklós

SZEPTEMBER 7. PÉNTEK

Levezető elnökök:

DÉVÉNYI SÁNDOR, TURI ATTILA

- 09.30 – 09.50 SZENTKIRÁLYI MIKLÓS BÉLA
 Kiegészítés lehetőségei és határai, javaslatok és megoldások
 09.50 – 10.10 ISTVÁNFÍ GYULA
 Az építészeti rekonstrukció formái és eszközei
 10.10 – 10.30 VUKOV KONSTANTIN
 Két rekonstrukció az esztergomi középkori palotában
 10.30 – 10.50 PAZÁR BÉLA
 Miért tesszük?
- 10.50 – 11.10 *KÁVÉSZÜNET*
- 11.10 – 11.30 ALBERT TAMÁS
 A hitelesség mentén – Nagyvázsony, Kinizsi-vár
 11.30 – 11.50 WITTINGER ZOLTÁN
 A kisvárdai vár felújítása
- 11.50 – 12.10 MEZŐS TAMÁS
 Alkalmazható-e a műemlékvédelemben a rekonstrukció?
 12.10 – 12.30 ALBERT JÁNOS
 Modern rekonstrukció – a szászvári vár és a sümegi vár
- 12.30 – 13.30 *EBÉDSZÜNET*
- 13.30 – 13.50 DEÁK ZOLTÁN
 Épületrestaurátori szemlélet a visegrádi palota rekonstrukciós helyreállításában
 13.50 – 14.10 ZSEMBERY ÁKOS
 Kortárs rekonstrukció – a befejezett múlt?
 14.10 – 14.30 KRCHO JÁNOS
 Műemlékek felújításainak történetei és mítoszai
- 14.30 – 15.00 *KÁVÉSZÜNET*
- 15.00 – 15.20 OSGYÁNYI VILMOS
 A körestaurálás és a rekonstrukciók
 15.20 – 15.40 SÁROS LÁSZLÓ GYÖRGY
 Egy harmincöt éves műemlék
 15.40 – 16.00 VADÁSZ BENCE
 A Hültl Dezső paradoxon – az Országgyűlés Hivatalának új irodaépülete – a Kossuth tér déli térfalának befejezése
- 16.00 – 16.30 ZÁRSZÓ

Cságyoly Ferenc

A műemlékvédelem bizonytalanságai

Számtalan jel, tény és adat mutatja, hogy a műemlékvédelem válságban van, és nemcsak nálunk, Magyarországon, hanem mindenütt, ahol eddig a kartákon alapuló, ideologikus szemléletű módszerek uralkodtak. A válságtünetek elemzése szükségszerű feladat, hiszen éppen ez lehet a megújuláshoz vezető folyamat első lépése. Mindenekelőtt fontos lehet a műemlékvédelem közösségi megítélésében végbement szemléletbeli változások feltárása – ez lehet a diszciplína önértelmezésének egyik új alapköve. Fontos elem az értékhordozó fogalmának vizsgálata, azaz a „mit is védünk?” kérdésének tisztázása. Idetartozóan pedig az is, hogy szükséges-e egyáltalán az értékhordozó tartalmának egyértelműsítése? További probléma a hitelesség sokat emlegetett fogalmának értelmezési válsága, sok helyzetben éppen ez a bizonytalanság vezet balul sikerült megoldásokhoz. És végül az eszközhasználat is kérdéseket vethet fel; a hagyományos konzerváló módszerek mellett, milyen lehetőségeket (és hibaforrásokat) jelenthetnek a különböző jellegű és típusú rekonstrukciós elképzelések?

Ujváry Gábor

Konstrukció, dekonstrukció, rekonstrukció. Történettudomány és örökségvédelem

Minden egyes előző pillanatunk már a történelemé. Ha az előző pillanattal megszakad az összeköttetés, nincs tovább. Ez a veleje a historikus és az örökségvédelemmel foglalkozó szakember munkájának is. A két, vizsgálatait térben is időben folytató terület között rengeteg az átfedés. A folyamatosság és az azt sokszor megtörő megszakítottság következtében a történettudomány és az örökségvédelem is a konstrukció, dekonstrukció és rekonstrukció hármasságára épül. A konstrukció – egy eseménynek vagy egy örökséggé vált objektum/tárgy létrehozásának – a pontos története, különösen ahogy távolodunk az időben, nehezen kideríthető; az ezt követő dekonstrukcióé olykor már könnyebben; a rekonstrukció pedig gyakran napjaink feladata. Ennek a hármasságnak a történettudomány és az örökségvédelem közötti kapcsolatait vizsgálja a napjaink olykor csábító elméleti és ideológiai értelmezéseinek veszélyeire is kitérő előadás.

Várkonyi Gábor

A történeti rekonstrukció – nyelvében él a tudomány?

A történettudomány folyamatosan "rekonstruálja" a múltat. Ezt a kijelentést minden korszak történetírói Hérodotosztól máig érvényesnek tekintik, még akkor is, ha van némi hiányérzetünk, és folyamatosan arra kényszerülünk, hogy kiegészítsük, magyarázzuk vagy éppen vitatkozzunk a „rekonstrukció fogalmával”, megvalósíthatóságával. Mert a múlt nem rekonstruálható. Mindig lesz hiányzó adat, mindig lesz ismeretlen tényező. A múlt a történész számára nem más, mint egy végtelen elemű halmaz, és csak válogathat a számára elérhető elemek között, de az összes elem soha nem lehet a birtokában. Ennek ismeretében még inkább jogosnak érezzük a kérdést: rekonstruálható-e az egész, a múlt, csupáncsak kis részletek birtokában? Erre a kérdésre több válasz is érkezett, amelyeket ez az előadás igyekszik röviden bemutatni. A történeti megismerés azonban nem feltétlenül az adatok mennyiségétől, hanem az ismeretek minőségétől is függ. A történettudomány csak úgy, mint más tudományágak elemző, analitikus tudománynak tartja magát. Az összefüggések feltárását és felismerését vajon nevezhetjük rekonstrukciónak?

Sulyok Miklós

Műemlék: dokumentum vagy kulturális örökség?

Előadásomban a Füzeri felsővár viták keresztútjében álló rekonstrukciója kapcsán gondolom át a kulturális örökség fogalmának építészeti-műemléki vonatkozásait. A „műemlék” akkor válik „kulturális örökség”-gé, amikor egy közösség magáénak kezdi tekinteni és élni kíván vele és benne azért, hogy átadhassa utódainak, további használatra. Magyar és külföldi példákkal szemléltetem, hogyan változik az ortodox modernista műemléki szemlélet, amely megőrzendő dokumentumnak tekintette a műemléket, és alakul át a múlthoz kapcsolódást lehetővé tevő lehetőséggé. Választ keresek a kérdésre: van-e közük a helyi közösségeknek, például az önkormányzatoknak a területükön található, saját-nak tekintett műemlékekhez, s lehet-e ezáltal közük saját múltjukhoz? Nem éppen a folytonosság, a további használat lehetővé tétele jelenti-e a természetes folyamatok elfogadását, szemben az elmúlás abszolutizálásával?

Szekér György

Az elméleti rekonstrukció, mint a műemléki helyreállítási koncepció alapja

A történeti épületek megőrzésének, helyreállításának gyakorlata két alapvető megközelítési módból tevődik össze – „történeti” (kutatás) és „formaalkotó” (építészeti tervezés) –, s egyben itt húzódik belső törésvonala is.

A két megközelítési mód között, annak ötvözeteként jelentkezik speciális határterületként az „elméleti rekonstrukció” és a „koncepció tervezés”.

Az elméleti rekonstrukció a tudományos „megismerhetőség fokát” igyekszik rögzíteni, elkülönítve egymástól az egykori egész megmaradt, megismerhető, illetve feltételezhető részeit, a megmaradt-megismerhető-feltételezhető-elpusztult részek megismerhetőség szempontú tartalmi kategóriáit, öt „megismerhetőségi szintet” megfogalmazva (*in situ* - *anastylosis* - rekonstrukció - logikus hipotézis - totális hipotézis).

A koncepció tervezés az ideális tartalmi helyreállíthatóságot elemzi (rejtett didaktika – ikonológiai tervezés – műemléki építészet-elmélet), milyen beavatkozásokkal érhető el a történeti érték megőrzése a legteljesebb módon.

Rudolf Mihály

Mulasztás – Adalékok hegyi- és vízi várak régiségből vett és kortárs történetéhez

Ha elfogadjuk, hogy a történelem a mindenkor jelen pillanat része, akkor fokozottan fontos, hogy törekedjünk az emlékezet megőrzésére. Az írásbeliség előtt hősköltemények számoltak be családtörténettel egybekötött birtokrendről, sok esetben hűszgenerációs múltat pontosan bemutatva. Ma oklevelek, könyvtárak, dokumentációs központok őriznek adatokat, adathalmazokat, segítve kutatók sorát. Régészek és falkutatók szolgálnak pontos dokumentációt és kronológiát egy-egy épület múltjáról. Munkájukat sok eszköz (lézerszkennő, hőkamera stb.) segíti. Nem elfelejtendő azonban az irodalmi alkotások, melyek megfelelő kultúrtörténeti alappal kell kezeltessenek.

II. András királyról sok történész írta, hogy tékozló volt, tömérdek birtok adományozásával rossz helyzetbe hozta országát. Más kutatók adakozó, nagylelkű, keresztény királyról szólnak, aki vállalásaival emelkedett ki kora uralkodói közül. Ahogy történészek, régészek, úgy a műemlékvédők és építészek is más-más mezsgyén járhatnak, és ez – véleményem szerint – jobb, mintha egy műemléki iskola lenne csak.

Előadásomban szeretném bemutatni azt a vékony pallót, amit magamnak jelöltem ki, bízva abban, hogy nem esek a „kárhozat szakadékába”, de időtlenséget hirdetve tovább haladhatok egyfajta kísérleti építészet kérdéseit feltéve, szemlélve. Véleményem szerint mulasztásos bűnt követtem volna el, ha száz év kutatástörténete, negyveneg ásatási idény, elődkutatók és építészek eredményeit ismerve, művészek empatikus és magas színvonalú munkáját kérve nem készítettem volna el Füzér fellegrvár terveit, ami sok félreértés és csúsztatás okán citromdíjat kapott, miután szakmai elismerésben részesült.

Skardelli György

Hol vár állott, most kőhalom...

Morális kérdések az építészetben és a műemlékvédelemben

Füzéri Alsóvár

Amikor a Kárpát-medence történelméről beszélünk, talán a leggyakrabban használt jelző a viharos. És valóban, hol a tatár, hol a török, hol a német, hol az orosz gondolta úgy, hogy átgázol ezen a régióon, amely nem melleleg, egy minden szomszédjától különböző nyelvű, nyakas nép hazája is. Volt is rombolás bőven, kevés volt az az időszak, amikor békében gyarapodhatott az ország. Szemben Európa számos országával itt a fegyverek csattogása, ropogása volt a gyakoribb zaj. Egyfajta végvár szerepet töltött be az ország, valódi várakkal, hős várvédők sorával, és ha egy-egy vár ki is állta az ellenség rohamait, hát akkor leromboltatta maga a szövetséges. Így aztán sok ép várunk nem maradt, és így járt Füzér vára is, amely festői szépsége mellett arról is híres, hogy bizonyos történelmi időszakban a Szent Koronát is itt őrizték. A romos állapotú Felsővár mellett az Alsóvár falmaradványai szinte észrevehetetlenül eltűntek a több évszázados, időjárás termelte hordalék alatt. Valószínűleg ott is maradtak volna örökre, ha egy eltökélt közösségi vezető nem gondol egy nagyot és nem akarja feltámasztani halotti porából az egykor büszke várat, segítségül hívva régészt, restaurátort, műemléki szakmérnököt és építészt a terve megvalósításához. És a terv egyáltalán nem volt kisszerű. Nemcsak a romokat akarta kiásatni, majd lefedni egy egyszerű, semmitmondó és egyáltalán nem oda való védőtetővel, bemutatva azt a látogatóknak, hogy aztán mindenki képzeljen oda, amit csak akar. Azt gondolta, ezzel csak megcsúfolná a dicső elődöket, nem merne a Perényiek szemébe nézni, és nem tudna a neki bizalmat szavazó közösség elébe állni, hogy neki most csak erre futotta a tehetségéből. Elő kutatva írásos anyagokat, meglelve fontos sarokköveket, azokat összerakva és következtetve a részből az egészre, lelkes szakértők véleményét meghallgatva, forrásokért talpalva, hatóságokkal harcolva és szövetséget kötve az építésszel, a romokból felépítette a várat. Megrendelő és építész között szerződés rendezte a kapcsolati viszonyt. Ebben az esetben a legelső találkozót követő kézfogás alapozott meg mindent, amely meghatározta a sok évig elhúzódo munkához való hozzáállást, mindkét oldalról. Biztosan vitatható, hogy szabad volt-e az általános szakmai vélekedéssel szemben – ami azért mára kezd finomodni – elfogadni egy ilyen szövetséget és szinte a semmiből várat építeni a XXI. század elején. De oda kell menni a helyszínre, meg kell állni a kőből rakott várfal előtt, át kell menni a felvonó hídon, belépve a várkapun végig kell menni a várfalon, körbe kell járni a várudvaron, majd visszanézni a kaputoronyból és akkor mindenki meghozhatja magában az ítéletet.

Lukács Zsófia

Felöltötött falak – csak zengő érc vagyok? Enteriőrrekonstrukciók szerepe a letűnt korok épületeinek értelmezésében

Egyre nagyobb az igény az elpusztult és el nem pusztult falak értelmezésére, a közöttük folyt élet megismerésére. Ez nemcsak a műemlékeket látogató laikusokra igaz, hanem a kort kutató régészekre, művészet- és művelődéstörténészekre is. A jelen világunkra egyre inkább érvényes a megélhetőség, átélhetőség fontossága, a személyes tapasztalatszerzés.

Az előadás célja, hogy ráirányítsa a figyelmet az enteriőrrekonstrukció szerepére ebben a megismerésben, feltárja a létrejöttükhöz vezető folyamatokat és eszközöket, valamint a megvalósult példák alapján értékelje is azokat. Vajon jobb-e, ha enteriőröket tapasztal meg bárki, mintha vitrinek mögé zárt tárgyakat nézeget?

Az előadás során több példán keresztül vizsgálom az enteriőrrekonstrukció lehetőségeit, előnyeit éppúgy, mint hátrányait. Végül egy vázlatos módszertani ismertetéssel bemutatjuk a rekonstrukciókészítés folyamatát is, összegezve a szakmai tapasztalatokat és tanulságokat. A rövid előadás nem térhet ki minden részletre, de bízom benne, hogy hozzásegíti a műemlékes szakembereket a rekonstrukciók megértéséhez, helyes és helyénvaló alkalmazásához.

Horváth Jenő

Örök emlékül – Füzér

FÜZÉR VÁRÁNAK helyreállítási és újjáépítési törekvései 108 éves munkát ölelnek fel. 1910-ben Wittich Béla füzéri erdőgondnok kezdeményezte a vár megmentését a korabeli Műemléki Bizottságnál. 1930-ban írta Lux Géza tervező a gróf Károlyi családi kápolna megmentését célzó tervezéskor a kápolna romjáról: „Milyen szép lehetett egykor a kápolna belseje, mikor még épek voltak az ablakok és bennük megvalósultak a mérművek s a színes üvegezésen át hatoltak be a napsugarak különböző színű fényfoltokkal rajzolva tele a padlót, a szemközti falakat, színes hangulatos belső teret varázsolva a komor bástyafalak közé...”

1977-ben Ács István füzéri plébános – az akkori titkos pálos rend tagja, majd egri püspök kezdeményezte a modern kori régészeti feltárást és a helyreállítást. A régészeti feltárást Feld István, Juan Cabello, Simon Zoltán és Gál Viktor végezték 28 éven keresztül, Füzér Község Önkormányzatának támogatásával. A feltárásokkal egy időben, folyamatosan levéltári kutatások, történeti, művészeti, építészeti kutatások, építészeti és belsőépítészeti tervek (huszonnégy jogerős építési engedély), valamint a vár kiállítási és berendezési programtervei, turisztikai hasznosításának tervei születtek, közel száz elismert személy – kutató, szakértő, tervező – közreműködésével. A résztvevők összetett munkája eredményeként elkészültek a tervek, melyeket bemutattak építészeti és örökségvédelmi zsűriken és művészeti lektorátuson, hazai és európai uniós pályázatokon.

A programról Buzás Gergely régész a következőket mondta az Országos Műemléki Tervtanács Füzéri vár terveit tárgyaló zsűrizésén 2012 novemberében: „... én úgy vélem, hogy a füzéri várnak az invenciózus, érzékeny, a tudományos kutatások eredményeit maximálisan tiszteletben tartó és hasznosító, a műemlékvédelem fizikai és társadalmi követelményeit egyaránt figyelembe vevő, esztétikailag magas színvonalú, a természeti környezetbe jól illeszkedő helyreállítás terve, amely most előttünk van, a műemlékvédelem mai helyzetében több mint egy helyreállítási terv a sok közül, ez a magyar műemlékvédelem újjászületésének ígérete.”

Programunk célja, hogy a vár újjáéledése Abaúj-Zemplén térségét, a Hegyközt és Füzér községet, valamint az itt lakók sorsát is a felemelkedés és a helyi közösségek erősödésének útjára vezesse. Az ide látogató vendégek Füzér várát, a középkori Magyarországot és a magyarok Múlt-Korát megismerve, ezen élményekkel gazdagodva térjenek haza és felemelt fejjel, büszkén tekintsenek a Jövőbe.

Rostás Péter

A Budavári Palota Szent István termének rekonstrukciója

Az 1944–45-ös ostromban komoly sérüléseket szenvedett, majd az 1960-as évek elején újjáépített Budavári Palota egyik legjelentősebb terme az épületegyüttes déli összekötőszárnya első emeletén elhelyezkedő Szent István terem volt. Kiemelt szerepét szimbolikus jelentősége, a konszolidált, a belső hatalmi tényezőket kiegyensúlyozó uralkodásnak az államalapító király személyéhez kapcsolt eszméje adta, valamint az a rendkívüli iparművészeti „tour de force”, összművészeti bravúrjeljesítmény, amelyet az 1900-as párizsi világkiállításon több résztvevő iparművészeti cég grand prix-jével ismertek el.

A terem a II. világháborúban szinte teljesen elpusztult. Mindössze a textilművészeti csúcsmínőséget képviselő hímezett bársony díszfüggöny egy darabja, egy aranyszállal átszőtt selyembrokát falszövet-darab, valamint a Zsolnay kerámiadíszítés egyes elemeinek próbaégetései, másodpéldányai maradtak fenn.

Ugyanakkor igen jó minőségű archív fényképek állnak rendelkezésünkre, amelyek a terem minden részletéről információkat hordoznak.

A nevezetes enteriőr rekonstruálásának ideája 2001-ben, a Budapesti Történeti Múzeum királyi palotáról rendezett időszaki kiállítása alkalmával vetődött fel először, majd komoly formában 2013-ban, amikor a BTM állandó palotatörténeti kiállítást rendezett, és amelyen két másik terem falburkolatrészletének rekonstrukciójával 1945 óta először készült el az elpusztult királyi palota valamely belső részletének rekonstrukciója.

A 2014-ben elindult Nemzeti Hauszmann Terv első ütemébe bekerült teremrekonstrukció létjogosultságát lényegében ugyanazok az érvek támasztják alá, mint a lassan a befejezéshez közelítő, 2016-ban megindult építkezések a Budavári Palota területén. Az előadás ezeket a megfontolásokat, a pro és kontra argumentumokat veszi sorra, és megpróbálja a Szent István terem újrakészítését a Hauszmann Terv eddigi menetének elméleti háttere előtt ábrázolni.

Potzner Ferenc

Az új királyi lovarda újraépítése

A budai várhegy déli része a 20. század első éveiben nyerte el végleges kiépítését. A királyi palota bővítése, a körülötte lévő kertek kiépítése, kerti építményekkel és gyalogosfeljárókkal egy harmonikus szerves egységet alkotott. Ez az egység bomlott meg a II. világháború után, a palota körüli épületek, építmények elbontásával, a kertek megszüntetésével, a középkori erődrendszer városképben domináns helyreállításával, a királyi palota sterilizálásával. Ezen egyoldalúság enyhítésében, városképi, térfalképző szerepük miatt fontos az ún. Csikós udvari épületek – köztük a lovarda – újraépítése. Az újraépítés a hajdani épület valóságos méretű modelljeként értelmezhető, amelyben a hagyományos lovasbemutató és rendezvény funkció egyaránt megfér. Az épület külsejében, és emblematikus belső tereiben az eredeti anyaghasználattal és technológiával az eredeti épület megjelenését közelíti. A hitelességet a történeti források bősége biztosítja. Az újraépítés részletes műhelyterveken, elszámolásokon, és fotográfiákon alapul, amelyek értékelése, értelmezése a teljes építési folyamatot végigkísérő tevékenység.

Varga-Ötvös Béla

Élő műemlék – értékgazdálkodás

A címben jelzett kapcsolatrendszer rendkívül szerteágazó, sok szakterületet, műfajt érint, így a lehetséges megközelítési módok jelentős mértékben eltérőek. Ezért, először az előadás során használt fogalmak értelmezéséről lesz szó. Az előadásban a fogalmak összefüggéseiről, a településfejlesztésben és az ingatlan-környezetgazdálkodásban betöltött szerepükről, hatásokról fejtem ki gondolataimat, a következő felvetések alapján:

- Érték, hozzáadott érték és erőforrás-gazdálkodás együttes értelmezési kerete.
Érték és gazdasági érdek kapcsolata.
- Épített és kulturális örökség, mint megújuló erőforrások.
- A műemlékek használata az élő műemlék és városrehabilitáció, illetve a városrehabilitáció és ingatlangazdálkodás összefüggéseiben.

Szentkirályi Miklós Béla

Kiegészítés lehetőségei és határai, javaslatok és megoldások

A hiányok és sérülések sértik, zavarják, vagy teljesen tönkretesznek egy műalkotás esztétikai értékét. Egyesek ezen állapot megőrzését javasolják, mások ezt csak egy további kezelés kiindulópontjának tartják.

A kulturális javak helyreállításának mértékét, esetleg szükségességét a történetével összefüggő események is lényegesen befolyásolhatják. Ezért előéletük tanulmányozása a restaurálás szempontjából különösen fontos feladat.

Előadásom célja, hogy jól illusztrálható példákkal mutassam be a restaurálás hosszú folyamatát a szigorúan vett konzerválástól a teljes kiegészítésig, amelyhez számtalan fokozatot és utat biztosít a restaurálás módszertana.

Nem a divat, nem törvény, vagy utasítás által meghatározott standard, hanem megfontolt döntés eredménye kell legyen egy műalkotás pusztán töredékes állapotban való megőrzése, vagy annak teljes értékű esztétikai helyreállítása, esetleg rekonstruált részletek alkalmazása. A konzerválás/restaurálás alapos vizsgálat eredményeként meghatározott terv szerint történik, amely magában foglal minden olyan eljárást, amely a sérült, megváltoztatott, előregedett, esztétikai megjelenésben torzult, többé-kevésbé töredékes kulturális javakat az eredeti, illetve történetisége, vagy esztétikai értéke szempontjából a legkedvezőbb állapotára állít helyre.

Legfőbb szabály, hogy a beavatkozás a szükséges minimumra terjedjen ki, de hogy ez a minimum mit jelent egy adott konkrét esetben, azt a műalkotás állapota, jelentősége, illetve fenntarthatósága érdekében hozott döntések határozzák meg.

A restaurálás célja valójában a műalkotás feltárása, megismerése és konzerválása, hogy fennmaradjon az eredeti anyag, ami hordozója, közvetítője a műből sugárzó szellemiségnek az alkotói szándék megtestesülésének. További feladat, az alkotói folyamat megismerése, annak érdekében, hogy egy további vizsgálattal és megfigyeléseken alapuló hiteles helyreállítás megvalósulhasson, melyet magas művészi színvonalon kell megalkotni és a közönség felé közvetíteni. Az előadás példaként bemutat néhány vászonkép, leválasztott falkép, táblakép, gótikus oltárépítmény, restaurálásakor felmerülő esztétikai, etikai és módszertani kérdéseket, azokra adott válaszokat. Foglalkozik néhány reménytelen, viszontagságos előéletet megélt műalkotás helyreállításának lehetőségeivel, kifejtve, hogy a megoldás keresésének híve, egy műről való lemondás nem kenyerere. Ecseteli a töredékes állapotban való fenntartás szükségességét, a különféle retusáló módszerek megfelelő alkalmazását, példákkal illusztrálja a megkülönböztetett retusok, a beilleszkedő retust igénylő totál kiegészítések létjogosultságát, indokolt esetben rekonstrukciók alkalmazását, mindent a maga helyén és idejében.

Istvánfi Gyula

Az építészeti rekonstrukció formái és eszközei

A rekonstrukció visszatekintés a múltba. Az építészeti visszatekintés viszonyai – romantikus (rom, múrom) – hitelességi (történelmi tanú) – restauráló (megőrző, műemlékvédelem) – hasznossági, reprezentáló (továbbépítő). Az építészeti rekonstrukció formái – elméleti grafikus (tér, tömeg, homlokzat, látvány, funkció stb.) – digitális reprezentáció – épített rekonstrukció. Az építészeti rekonstrukció eszközei – alaprajzi elemzés (térbeli, funkcionális, méretezés, szerkesztés, periodus stb.) – homlokzati elemzés (a maradványok, tagozati leletek beazonosítása, analógiák stb.) – szerkezeti elemzés (eredetiség, anyagszilárdság, fizikai affinitás, tartósság stb.) – új építőanyag megválasztása (eredeti, modern).

Vukov Konstantin

Két rekonstrukció az esztergomi középkori palotában

Két rekonstrukciót mutatok be az esztergomi királyi majd érseki palota termeihez kapcsolódóan: egy elméletit és gyakorlati valósággá válthatót.

Elsőként a palota 15. században kiépült nagyterméről megállapítható, hogy a barokk kaszárnyának hitt hosszú épületben rejtőzött, amelyet Horváth István régész kutatásai hoztak napvilágra. sok megmaradt részlet tette lehetővé a tér meghatározását. A teljesen elpusztult tetőzet, lefedés mikéntjére korabeli szemtanúk leírásainak pontos elemzése és a kor reprezentációs építészetének ismerete adott választ. 47×18 méter alapterületű, belső kazettás fadongával fedett tér határozható meg.

A másik lehetőség az egykori lakótorony ún. Studiolo helyiségének 12. század végi, eredeti alaprajzi kiterjedésének és boltozati rendszerének a maradványok alapján teljes hitelességgel elvégezhető kiszerkesztés révén történő rekonstrukciója. A reneszánsz zodiákus festményes hevederív által kettéosztott élkereszt boltozatos tér a román korban készült szerkezetében a falakra a 15. században reneszánsz falfestés került, amelyet Botticelli művének határozhatunk meg.

Pazár Béla

Miért tesszük?

E rövid kérdés után mindjárt másik kettőt is fel kell tennünk: Miért ne tegyük? Miért nem tesszük? A konferencia témájához kapcsolódva azt szeretném vizsgálni, hogy mi lehet az oka, személyes, közösségi, társadalmi történelmi háttere annak, hogy ezt vagy azt tervezünk, építünk itt és most. Miért tekintünk elődeink ránk maradt alkotásaira így, vagy úgy a múltban és most? Válaszolni nem biztos, hogy tudok majd, csak a kérdezés jogához ragaszkodnék. Egyre inkább úgy vélem, hogy az építészet gyakorlati, szellemi, etikai kérdések sorozatára adott műszaki, technikai válasz, ezért mostanában a kérdések jobban érdekelnek, mint a válaszok, amelyeket utóbb mindig megmagyaráznak. A fel nem tett kérdésekre nem lehet válaszolni, a hanyagul, nyeglén, elbizakodottan, pontatlanul, vagy gőgös indulattal feltett kérdésekre pedig rossz válaszok születnek. Ebből az alapállásból pedig nehezen tudom elképzelni, hogy építéssel foglalkozó ember a mi korunkban annak örülne, ha a múlt bármely ránk maradt emléke, ahelyett, hogy használnánk, a szemünk látára pusztul el, vagy érintetlenül az enyészet martalékává válik. Nemcsak a józan megfontolás és a tisztesség mond ennek ellent, hanem több évszázados európai hagyományunk is. Ennek egyik állomása volt a tizennyolcadik században kibontakozó romkultusz is, amely először tekintette önmagában értéknek a múlt épületek maradványait is. Hosszú történetről van szó, amelyre érdemes visszatekintenünk, hogy tanulhassunk belőle.

Albert Tamás

A hitelesség mentén – Nagyvázsony, Kinizsi-vár

A műemléki helyreállítások klasszikus korszakának egyik emblematikus helyszíne a Kinizsi-vár. Nagy kontrasztot mutat a szinte teljes épségében álló lakótorony és a körülötte feltárt romterület.

A vár töredékesen fennmaradt részeinek védelme és hiteles bemutatása érdekében több helyreállítási terv is készült az 1950-es évek óta. Sedlmayr János tömegvázlatai példák arra a törekvésre, hogy összhangba hozza a romokat védő fedést egy, legalább tömegformálásában korabelinek tekinthető építési fázissal. A 2004. évi programterv a falmaradványok védelmét semleges tömegű, részleteiben kortárs építészeti megoldású zöldtetővel javasolta azon a szinten, melyen korábban az omladék takarta a területet.

Buzás Gergely újabb építéstörténeti kutatása rámutatott néhány olyan elemre, mely lehetőséget kínált hitelesen rekonstruálható és egyben látványosan tér- és tömegformáló architektúra kialakítására, mely egyrészt zárt tereket ad a nagyon gazdagon és többszintű prezentációval bemutatható történeti tartalmaknak, másrészt a mainál sokkal világosabbá, élményszerűvé teszi a vár épületeinek és védműrendszerének egykori formáit.

Wittinger Zoltán

A kisvárdai vár felújítása

Az 1470 után épült, késő gótikus – reneszánsz négysaroktoronyos várat a 16. és 17. században többször bővítették. 1580–1585 között új óolaszbástyás fa-föld szerkezetű erődítés épült. A vár a 18. század végéig lakott volt, a 19. század első harmadában nagyjából elbontották. A meglévő várrom esetében a legkisebb beavatkozás elvét követve, a helyben való megőrzésre törekszünk, amelynek során az álló romfal új kontextusba kerül.

A vár elpusztult szárnyainak helyén olyan kortárs középületet tervezünk építeni, amely kiállítóhelyként befogadja a vár és szélesebb környezetének történeti és életmód-kiállítását.

A várudvar északi és keleti fala mentén kétszintes kiállítóteret, a várudvar nyugati oldalán térszint alatti kiszolgáló épület épül.

Az új épülettömeg „váridézet”, makett jellegű: az északi, kör alaprajzú saroktoronyok felmagasodnak az egykori várfalak nyomvonalán futó épületszárnyakhoz képest, ezzel az egykori vár térkompozíciós sémáját (négysaroktoronyos vár) jeleníti meg. A felületek, részletek, formálások kortársak, az anyaghasználatban a téglát és a fát dominál.

Mezős Tamás

Alkalmazható-e a műemlékvédelemben a rekonstrukció?

A II. világháborút követő időszak magyarországi műemlékvédelmében a rekonstrukciót, mint a műemléki bemutatás lehetséges eszközét minden megnyilatkozásával elutasította a szakma. A hazai műemlékvédelem elméletében ezért lehetett kijelenteni a Velencei Charta elfogadása után, hogy szilárd elvi álláspontunk a Charta elfogadása után sem változik, a Velencében elfogadott dokumentum összhangban van a helyreállítás magyarországi gyakorlatával.

Már a háború pusztításainak a helyreállítása is ösztönözte az elpusztult, de a környezet részét jelentő emlékek visszaépítését. Főlerősödött a társadalmi nyomás a '80-as évektől, amikor Nyugat-Európában sorra épültek föl a rekonstruált emlékek. Látványos bizonyítékot szolgáltatott a holland műemlékvédelem, az Ypres város-beli romba dőlt gótikus posztócsarnok újra felépítésével. Ma ez a látványos emlék a világörökség része. Magyarországon bizonytalan és sokszor szakmailag nem kellően megalapozott kísérletek folytak az elmúlt közel két évtizedben a megcsontosodott elmélet fölváltására. Ehhez kíván munícióval szolgálni az előadás.

Deák Zoltán

Épületrestaurátori szemlélet a Visegrádi Palota rekonstrukciós helyreállításában

Mára már lecsendesedtek azok a viharos hullámok, melyeket a Visegrádi Királyi Palota I. ütemének 1995 és 2000 között zajló helyreállítása gerjesztett. Az elcsendesült felszín alatt azonban továbbra is ellentétek feszülnek. Az ellentétek sokrétűek, de a felszínen, a sok komponens, úgy tűnik, EGY ellentétpart eredményezett – rekonstruálni vagy nem rekonstruálni. Az utókor és a tendenciózus interpretációk még ma is szeretik a hazai műemlék-helyreállításokat EGY meghatározott doktrína eszmerendszeréhez kötni és sommásan megítélni, holott még az ún. aranykorban is számos tendencia létezett. Többek között egy olyan, mely nem azt kereste, hogyan lehet úgy beavatkozni, a helyreállítandó épületbe, hogy az ÚJ különállása, a KORTARS gondolkodásmód vagy anyaghasználat pregnánsan megjelenjen. Számos példa van erre, publikálva is lettek, természetesen az eltérő szemléletmód kiemelése nélkül.

A restaurátori szemléletű helyreállítás a kiegészítendő épületnél a hiányzó részek pótlására a meglévővel azonos vagy nagyon hasonló anyagokat használ. Az épületszerkezeti kiegészítéseknél a maradványok folytatásával hozza létre a térlefedő szerkezeteket. Ez a szemlélet mindig igyekszik megőrizni az épület eredeti térstruktúráját. A kiegészítéseket, hozzátételeket ennek érdekében teszi. Azokon a részeken, ahol a térlefedés szempontjából szükségesek a kiegészítések, csak nagyon finom megkülönböztetéseket alkalmaz. Elsődlegesnek tarja magát a műemléket, annak restaurálását, olyan kiegészítésekkel, mely az épület fennmaradását szolgálja. Nem tartja elfogadhatónak, hogy műemlékvédelem címen olyan új építmény szülessen, melynek csak kiegészítő látványeleme maga a maradvány, minden beavatkozás, védelem nélkül.

Zsembery Ákos

Kortárs rekonstrukció – a befejezett múlt?

Egy „holt” műemléket „élővé” tenni sokféle módon lehet. Bár a használaton kívüli romoknak is van élete – önálló entitások, melyek történelmünk rétegeit hordozó élő kortanúk –, helyreállításuk építészeti megközelítése igen szerteágazó, egyedi és eseti megoldások jellemzik. Vajon a rekonstrukció élővé teheti ezeket a – Hajnóczy Gyula szavaival – „par excellence” műemlékeket, melyeknek csupán „történetük-múltjuk maradt meg”, s amelyek „használhatatlanok”? Nyújt-e konzerváláson vagy restauráláson túl bármilyen megnyugtatóbb, akár „végleges” megoldást a rekonstrukció, ez a műemlékvédelem határterületén mozgó helyreállítási módszer, mely máig számos megválaszolandó kérdést feszeget? Minden műemléki helyreállítás olyan kortárs építészeti tevékenység, ahol az elméleti alapok megkerülhetetlenek. Teória és praxis, hitelesség és didaktika, építészetelmélet és gyakorlat: ezek fényében kell vizsgálnunk a kortárs rekonstrukciók létjogosultságát és helyét a műemlékvédelmi beavatkozások között.

Krcho János

Műemlékek felújításainak történetei és mítoszai

A műemlékek rekonstrukcióinak (rekonstrukció alatt itt egy korábbi, részben vagy teljesen megszűnt állapot újbóli létrehozását értem) kérdése egyre aktuálisabbá válik. A Velencei Charta, az Athéni Charta alapjaiból indulva, a rekonstrukciónak szinte minden fajtáját elvetette, közben a konzerválási módszer követői, a műemlékvédelmi gyakorlatban, csendben gyakran alkalmazták. Ugyanakkor a műemléki állományunkat sokkal jobban megismerehettük, ismereteink sok esetben lehetővé tesznek olyan hiteles felújítást, mely akár valamilyen (valamelyik) korábbi állapot rekonstrukciója is lehet, vagy ahhoz közel áll. Minden műemlék felújítása összetett feladat. Úgy látszik, mára már egyre ritkábban tudjuk elfogadni emlékeink lassú elmúlását, illetve a folyamat lassítását mint módszert. Másrészt a legtöbb műemléket többféleképpen is hitelesen meg lehet újítani. Fontos az elkészült alkotás használhatósága és fenntarthatósága, amit több szempontból is vizsgálva, mindenképp figyelembe kell venni.

Osgyányi Vilmos

A kőrestaurálás és a rekonstrukciók

A kőrestaurálás szakterületének szemszögéből szeretném bemutatni egyrészt a visegrádi kutak rekonstrukcióját készítő Szakál Ernő munkásságának néhány példáját, másrészt a 2000-es évek kezdetén, a sárospataki Öregtornyon végzett rekonstrukciókat, valamint további munkáim egy-egy példáját. A nyírbátori várkastély vitatott helyreállítását, a siklósi vár loggiáját, a füzéri várkapolna közelmúltbeli újjáépítését. Mindezt azért érdemes figyelemmel kíséreni és összefüggésbe állítani, mert az elmúlt harminc év társadalmi változásai által generált örökségvédelmi szemléletváltás vonulatait jól lehet érzékelni az építészethez mindig aktuálisan kapcsolódó kőrestaurálási feladatokon keresztül is.

Sáros László György

Egy harmincöt éves műemlék

Idén harmincöt éve, hogy elkészült a sárospataki Művelődés Háza és Könyvtára. Ez Makovecz Imre első ikonikus középülete, ami külföldi elismertséget is hozott számára. Az elkészültekor természetesen sok vitát kiváltó épület mára már műemlékké lett. Osskó Judit hozott hírt arról, hogy az UIA 1985-ös kairói kongresszusán az Építészeti Kritikusok Nemzetközi Társasága az alkotót a világ tíz legizgalmasabb építésze közé választotta.

A Makovecz Imre szellemi örökségét támogató kormányhatározat révén most sor kerül a ház komplett külső és belső megújulására. Kétségtelen tény, hogy ez a helyzet teljesen új. Mindenki számára. Mit lehet és kell tenni ebben a szerepben. Erről igyekszem beszámolni most, amikor megadatott a lehetőség – és persze a nem egyszerű kihívás –, hogy építészként végig vihettem ezt a munkát. Ismereteim szerint jelenleg öt Makovecz-épületről mondható el ez a védettség, ám tudni kell azt is, hogy ezek száma nőni fog, remélem rohamosan. Mert a megtartás az egyik legfontosabb gesztusunk. Amit tennünk lehet és amit tennünk kell. Mert ha nem, úgy kitesszük magunkat az egyik fő bűnnek, a mulasztásnak.

Vadász Bence

A Hüttl Dezső-paradoxon

Az Országgyűlés Hivatalának új irodaépülete – a Kossuth tér déli térfalának befejezése

A Kossuth tér déli térfalának tervezés- és építéstörténete, Hüttl Dezső 1927-ben készült vázlataitól az épületegyüttes Vadász Bence DLA által tervezett utolsó egységének 2019-re prognosztizált átadásáig. (Felelős generáltervező a Vadász és Társai Építőművész Kft. és UVATERV Zrt. által alkotott konzorcium.)

Egy száz éves építészeti feladvány újraértelmezése és megoldási kísérletei, az elemzés tanulságai és a „nyitott mondat” remélt befejezése.

A konferencia előadói

Albert János építész

Albert Tamás építész-mérnök

Botos Katalin építész

Prof. Cságoly Ferenc Kossuth-díjas építész, egyetemi tanár, az MTA rendes tagja

Cséfalvy Gyula építész

Deák Zoltán építész

Horváth Jenő Füzér Község polgármestere

Istvánfi Gyula építész, építészettörténész, az MMA rendes tagja

Krcho János építőművész, az MMA rendes tagja

Dr. Lukács Zsófia DLA belsőépítész tervezőművész, enteriörtörténet-kutató

Mezős Tamás CSc, DLA, egyetemi tanár

Osgyányi Vilmos kőszobrász-restaurátor művész

Pazár Béla építész

Potzner Ferenc építész

Rostás Péter művészettörténész, PhD, a Budapesti Történeti Múzeum

főigazgatóhelyettese

Rostás László építész

Rudolf Mihály DLA építőművész, az MMA rendes tagja

Sáros László György DLA, Ybl-díjas építész, az MMA rendes tagja

Skardelli György építőművész, az MMA rendes tagja

Sulyok Miklós művészettörténész, az MMA levelező tagja

Dr. Szentkirályi Miklós Béla restaurátorművész, az MMA rendes tagja

Ujváry Gábor CSc, történész, intézetvezető, VERITAS Történetkutató Intézet

Vadász Bence DLA, Ybl- és Pro Architectura díjas építész, az MMA köztestületi tagja

Varga-Ötvös Béla közgazdász

Vukov Konstantin építész PhD

Wittinger Zoltán építész

Zsembery Ákos építész PhD

A Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata
és Művészetelméleti Tagozata konferenciája

2018. szeptember 6-7.

Pesti Vigadó, a Magyar Művészeti Akadémia székháza

Borító: a Lékai vár (részlet)

Fotó: Szmrecsányi Dóra

© Magyar Művészeti Akadémia

© Szerzők

Kiadja a Magyar Művészeti Akadémia, 2018-ban

www.mma.hu

Felelős kiadó: Vashegyi György, elnök

Kiadványterv: Futó Tamás

Nyomás: PrimeRate, Budapest

ISBN 978-615-5869-18-1